BANK SPÓŁDZIELCZY
W PŁOŃSKU
Grupa BPS

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W PŁOŃSKU
ZA 2016 r.

Zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu Banku w dniu 20 luty 2017 r.

Sporządził i przedstawił :

ZARZĄD BANKU

Płońsk, luty 2017 rok

SPIS TREŚCI

I Ogólne informacje o Banku 3

1. Władze Banku 3
2. Organizacja i sieć placówek 5
3. Pracownicy Banku 5
4. Członkowie Banku i fundusze własne 6
5. Majątek Banku i inwestycje finansowe 7

II Uwarunkowania ogólne prowadzonej działalności 8

III Charakterystyka podstawowych obszarów działalności Banku 9

1. Działalność depozytowa 10
2. Działalność kredytowa 12
3. Pozostała działalność 13

IV Sytuacja finansowa Banku i wykonanie wyniku 14

1. Bilans 14
2. Rachunek zysków i strat 15

V Działalność inwestycyjna Banku 16

VI Wskaźniki finansowe charakteryzujące działalność Banku w 2015r. 17

VII Komunikacja z klientem i członkami Banku 20

VIII Społeczna działalność Banku 20

IX Działalność marketingowa Banku 20

X System zarządzania Bankiem 21

1. System zarządzania ryzykiem 22
2. System kontroli wewnętrznej 33

XI Przewidywane warunki realizacji wyniku finansowego w 2016r. 34

I OGÓLNE INFORMACJE O BANKU

Nazwa	**Bank Spółdzielczy w Płońsku**
Forma prawna	**Spółdzielnia**
Fundusze własne netto	**57 609 887,79**
KRS	**0000049877**
REGON	**000508945**
NIP	**5670005918**
Kraj siedziby	**Rzeczpospolita Polska**
Siedziba	**Płońsk**
Adres	**09-100 Płońsk ul. Płocka 28**
Telefon	**(23) 663 09 31**
Faks	**(23) 671-17-22**
Strona internetowa	**www.bsplonsk.pl**

1. Władze Banku

W 2016 r. Rada Nadzorcza pracowała w poniższym składzie:

	Imię i Nazwisko	Funkcja
1	Jan Pepłowski	Przewodniczący Rady Nadzorczej
2	Wojciech Rutkowski	Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3	Karol Nalborski	Sekretarz Rady Nadzorczej
4	Andrzej Biernatowicz	Członek Rady Nadzorczej
5	Adam Brzeszkiewicz	Członek Rady Nadzorczej
6	Jerzy Granuszewski	Członek Rady Nadzorczej
7	Alina Jezierska	Członek Rady Nadzorczej
8	Teresa Łukaszewicz	Członek Rady Nadzorczej
9	Deonizy Pietras	Członek Rady Nadzorczej
10	Wojciech Senderski	Członek Rady Nadzorczej
11	Zenon Śmigielski	Członek Rady Nadzorczej

Działalnością Banku kierował Zarząd w składzie:

	Imię i Nazwisko	Funkcja
1	Teresa Kudlicka	Prezes Zarządu
2	Dariusz Konofalski	Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych
3	Barbara Szczypińska	Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno - Finansowych
4	Wioleta Ciulińska	Członek Zarządu Banku
5	Robert Malinowski	Członek Zarządu Banku

Zarząd wykonując swoje obowiązki odbył 49 posiedzeń, na których podejmował decyzje kredytowe, zapoznawał się i analizował otrzymywane materiały zgodnie z systemem informacji zarządczej. Podjęto blisko 130 uchwał, które dotyczyły bieżącej działalności, między innymi wprowadzających zmiany w procedurach produktowych oraz regulacjach dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym.

Zadania realizowane były w strukturze organizacyjnej dostosowanej do skali prowadzonej przez Bank działalności oraz wymogów obowiązujących przepisów prawa i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

Sytuacja ekonomiczno - finansowa Banku podlegała kwartalnie ocenie KNF, Banku Zrzeszającego oraz SSOZ. Nie uległa zmianie ocena Banku nadana w cyklu BION, realizowanym w 2016 r.

Sprawozdawcze Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Płońsku obyło się w dniu 30 marca 2016 r. Przedmiotem obrad było:

1. Otwarcie Zebrania Przedstawicieli.
2. Wybór Przewodniczącego, Sekretarza i członka Prezydium Zebrania Przedstawicieli.
3. Stwierdzenie przez Przewodniczącego prawidłowości zwołania Zebrania Przedstawicieli oraz jego zdolności do podejmowania uchwał.
4. Przyjęcie porządku obrad.
5. Wybór Komisji:
   a) Mandatowo - Skrutacyjnej,
   b) Uchwał i Wniosków.
6. Przyjęcie protokołu z Zebrania Przedstawicieli odbytego 17 września 2015 r.
7. Sprawozdanie Zarządu z:
   a) działalności Banku w 2015 roku wraz z propozycją kierunków rozwoju działalności bankowej i społeczno - kulturalnej na 2016 – 2017 r.,
   b) wykonania uchwał z poprzedniego Zebrania Przedstawicieli,
   c) informacja o przystąpieniu Banku do Systemu Ochrony Zrzeszenia oraz do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
8. Opinia Biegłego Rewidenta dotycząca badania bilansu Banku oraz wniosek Zarządu w sprawie podziału nadwyżki bilansowej za 2015.

9. Sprawozdanie Rady Nadzorczej z działalności w 2015 roku oraz wnioski Rady co do przyjęcia sprawozdania finansowego, podziału nadwyżki bilansowej i udzielenia Zarządowi absolutorium.
10. Raport Komitetu Audytu Wewnętrznego Rady Nadzorczej dotyczący:
    a) przeglądu odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku,
    b) oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku,
    c) oceny funkcjonowania polityki wynagradzania w Banku,
    d) stosowania w Banku „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych".
11. Dyskusja nad sprawozdaniami.
12. Podjęcie uchwał w sprawach:
    a) zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2015 r. oraz sprawozdania Zarządu z działalności Banku w 2015 r.,
    b) oceny odpowiedniości Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku,
    c) udzielenia absolutorium członkom Zarządu,
    d) zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej z działalności w 2015 roku,
    e) podziału nadwyżki bilansowej Banku za 2015 r.,
    f) przyznania nagrody za 2015 r. członkom Rady Nadzorczej,
13. Sprawozdanie Komisji Uchwał i Wniosków oraz podjęcie uchwały w sprawie kierunków rozwoju działalności bankowej i społeczno - kulturalnej Banku na 2016 – 2017 r.
14. Zamknięcie obrad.

2. Organizacja i sieć placówek

Bank Spółdzielczy w Płońsku wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000049877. Zgodnie ze Statutem, Bank działał na obszarze całego kraju. Faktycznie jednak Bank prowadził działalność na północnym Mazowszu, gdzie posiada swoje placówki. Siedziba Banku znajduje się w Płońsku.

Bank na dzień 31.12.2016 roku prowadził działalność za pośrednictwem niżej wymienionych placówek:

1. Oddział w Baboszewie
2. Oddział w Ciechanowie
3. Oddział w Dzierzążni
4. Oddział w Mławie
5. Oddział w Nowym Mieście z Bankowym Punktem Obsługi w Jońcu
6. Oddział w Płocku
7. Oddział w Płońsku
8. II Oddział w Płońsku

3. Pracownicy Banku

Zadania ujęte w Strategii działania Banku na lata 2015-2019 oraz w planie ekonomiczno – finansowym realizował profesjonalny zespół pracowników Centrali i Oddziałów. Ponad 80 % pracowników Banku posiada wykształcenie wyższe oraz Europejski Certyfikat Bankowca.

Bank zatrudnia pracowników na podstawie umów o pracę, z tego 88% na czas nieokreślony. Efektywne zatrudnienie za 2016 r. wynosiło 104,92 pracowników, z tego 49 osób zatrudnionych było w Centrali, natomiast 56 osób w Oddziałach.

Potrzeba podnoszenia kwalifikacji i ukierunkowanego rozwoju kadry skutkowała szeregiem szkoleń o różnorodnej tematyce bankowej. W 2016 r. pracownicy oraz kadra kierownicza wzięli udział w 74 szkoleniach zewnętrznych i 10 szkoleniach wewnętrznych, obejmujących między innymi zagadnienia takie jak: bezpieczeństwo banków w dobie nowych zagrożeń i ochrona danych osobowych – funkcja ABI, doskonalenie technik sprzedaży produktów i usług bankowych, sprzedaż polis ubezpieczeniowych życiowych i majątkowych, zachowanie się pracowników w sytuacji napadu na bank, zarządzanie ryzykiem: płynności , kredytowym, istotnym, modeli.

Szkolenia prowadzone były przez kadrę kierowniczą Banku oraz firmy zewnętrzne, w większości współpracujące z bankami zrzeszającymi. Koszty szkoleń za 2016 r. wynosiły blisko 90 tys. zł.

4. Członkowie Banku i fundusze własne

Fundusze własne Banku (bilansowe) na koniec omawianego okresu wynosiły 59 724 tys. zł i w stosunku do stanu z końca 2015 r. wzrosły o 5,2 %. Szczegółowe dane zaprezentowano w **Tabeli nr 16 i 17.**

W omawianym okresie istotnemu obniżeniu uległ poziom funduszu udziałowego do kwoty 1 746 tys. zł. W wyniku wypowiedzenia członkostwa w 2016 r. z Rejestru Członków zostało wyksięgowanych 48 udziałowców , a fundusz udziałowy obniżył się o 1 495 tys. zł. W strukturze funduszy własnych Banku na dzień 31.12.2016 r. fundusz udziałowy stanowił 2,9 %. Udziałowcami było 1861 członków, w tym dwie osoby prawne. Średni stan udziału wynosił 938 zł. Strukturę właścicielską Banku z podziałem na poszczególne Grupy Członkowskie przedstawiają **Tabele nr 1 i 2.**

Tabela 1. Struktura właścicielska Banku

	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.
Liczba członków Banku ogółem:	**1 907**	**1 861**
1. Osoby fizyczne	**1 905**	**1 859**
2. Osoby prawne	**2**	**2**
Jednostka udziałowa (zł):		
1. Osoby fizyczne	**300**	**300**
2. Osoby prawne	**1 500**	**1 500**
Fundusz udziałowy (w tys. zł)	**3 234**	**1 746**

Tabela 2. Struktura ilościowa członków wg Grup Członkowskich

	Grupy Członkowskie	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.
		ilość	ilość
1	**Miasto i Gmina Płońsk**	**758**	**732**
2	**Gmina Baboszewo**	**181**	**187**
3	**Gmina Nowe Miasto, Gmina Joniec**	**353**	**342**
4	**Powiat Ciechanów i powiat Mława**	**76**	**71**
5	**Gmina Dzierzążnia**	**539**	**529**
	RAZEM	**1 907**	**1 861**

5. Majątek Banku i inwestycje finansowe

Majątek finansowy Banku na dzień 31.12.2016 r. stanowiły akcje i udziały o wartości 6 193,6 tys. zł. Strukturę akcji i udziałów przedstawia **Tabela nr 3.**

Tabela 3. Struktura akcji i udziałów

I	AKCJE	Stan na 31.12.2016 r. (w tys. zł)
1	Spółdzielcza Grupa Bankowa S.A	**28,3**
2	Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	**5 336,4**
3	IT Card S.A.	**617,6**
4	Centrum Finansowe BPS S.A.	**206,0**
II	**UDZIAŁY**	
1	Macif Życie Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	**0,3**
	SSOZ BPS	**5,0**
	RAZEM	**6 193,6**

.

W analizowanym okresie nastąpił wzrost majątku finansowego o 75,2% i wynikał on ze wzrostu zaangażowania Banku w akcje Banku BPS S.A. na kwotę 2 659 tys. zł.

W 2016 r. Bank poniósł nakłady na przebudowę i modernizację sali operacyjnej oraz adaptację nowopowstałych pomieszczeń dla celów prowadzenia działalności bankowej w Oddziale w Płońsku, wyposażenie placówek oraz bezpieczeństwo informatyczne, wydatkując łącznie ponad 570 tys. zł.

Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 13 395 tys. zł, w tym wartości niematerialne i prawne 159 tys. zł. Aktywa trwałe netto stanowiły 23,2% funduszy własnych**.**

Odrębną pozycję stanowiły aktywa do zbycia, które w omawianym okresie nie uległy zmianie i na koniec analizowanego okresu wynosiły 973,0 tys. zł.

W celu zachowania norm płynności Bank wolne środki pieniężne inwestował w lokaty międzybankowe w Banku Zrzeszającym, głównie z terminem zapadalności do 1 m-ca, jak również w inne instrumenty finansowe na rynku pieniężnym i kapitałowym.

Zdywersyfikowany portfel inwestycji finansowych na koniec ubiegłego roku według wartości bilansowej wynosił 182 892,0 tys. zł i stanowił 28,1% aktywów netto.

Szczegółowe dane dotyczące udziału poszczególnych inwestycji pieniężnych w aktywach netto Banku obrazuje **Tabela nr 4.**

Tabela 4. Udział inwestycji finansowych w aktywach netto Banku wg stanu na 31.12.2016 r

	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa wg. stanu na dzień 31.12.2016 r. (tys. zł)	Struktura aktywów netto w %
1	Lokaty w Banku Zrzeszającym	118 901	18,3
2	Obligacje skarbu państwa	54 317	8,3
3	Obligacje podmiotów finansowych w tym: -Banku BPS S.A. -Banku Spółdzielczego w Białej Rawskiej	9 674 9 635 39	1,5
	R A Z E M	**182 892**	**28,1**

W 2016 r. nastąpił wzrost zaangażowania Banku w obligacje skarbu państwa o 35% oraz ponad dwukrotnie w obligacje Banku BPS SA w Warszawie.
Przychody z inwestycji finansowych stanowiły 13,9% wyniku z działalności bankowej, zaś średnia rentowność wyniosła 3,0%.
Zgodnie z umową zawartą ze SSOZ BPS Bank przekazał środki w kwocie 46 525 tys. zł. (7,1% aktywów netto) tytułem depozytu obowiązkowego oraz 3 092 tys. zł (0,5 % aktywów netto) tytułem zasilenia funduszu zabezpieczającego. Środki te wygenerowały przychód w wysokości 662 tys. zł. , co stanowi 3,2% wyniku z działalności bankowej.

II UWARUNKOWANIA OGÓLNE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Bank Spółdzielczy w Płońsku w II roku funkcjonowania Strategii realizował cele strategiczne w zmiennym otoczeniu gospodarczym. Rok 2016 charakteryzowało spowolnienie, a główne powody upatruje się w spadku inwestycji i zahamowaniu wykorzystania środków z nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Tempo wzrostu polskiej gospodarki za 2016 r. szacunkowo wynosiło 2,8% przy 3,9% w roku poprzednim. Nastąpiła poprawa na rynku pracy - odnotowano najniższą od 25 lat stopę bezrobocia 8,2%. Zmianom podlegał wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych – najsilniejszą w 2016 r. deflację odnotowano w kwietniu – 1,1%, a następnie w listopadzie zanotowano spadek do poziomu 0%, kończąc trwający od lipca 2014 okres deflacji w Polsce. W grudniu inflacja r/r wyniosła 0,8%.

Sytuacja sektora bankowego, pomimo ograniczających działalność regulacji (m.in. ustawa o obrocie gruntami rolnymi), w roku 2016 pozostawała stabilna, czemu sprzyjało utrzymujące się środowisko niskich stóp procentowych. Zysk netto wynosił 13,6 mld zł. Odnotowano

dalsze wzmocnienie bazy kapitałowej, współczynnik kapitału TIER I na koniec września ub. roku wzrósł z poziomu 15,0% do 16,02%, a łączny współczynnik kapitałowy z 16,3% do 17,58%. Obniżeniu uległ udział banków nie spełniających minimalnych wymagań regulacyjnych do 2,1%. Również w zakresie płynności sytuacja była dobra, współczynnik płynności krótkoterminowej pozostawał na poziomie 1,39 tj. znacznie przekraczającym wymagane minimum 1,00. Jako główny czynnik ryzyka w skali sektora pozostaje ewentualne ustawowe rozwiązanie kwestii walutowych kredytów mieszkaniowych.

Sektor banków spółdzielczych funkcjonował w nowych strukturach . Spośród 559 banków na koniec listopada 2016 r. uczestnikami IPS było 471 banków spółdzielczych. 56 banków działających poza Systemem Ochrony złożyło w październiku 2016 r. wniosek do KNF o wyrażenie zgody na utworzenie apeksowego Banku Zrzeszającego. Sektor spółdzielczy wobec wykazanej za 2015 r. straty w wysokości 1,1 mln zł. za 2016 r. odnotował wynik finansowy netto w wysokości 583,3 mln zł. Wskaźniki efektywności działania wynosiły: ROA netto 0,51% i ROE netto 5,36%. Dla porównania w całym sektorze bankowym za ten sam okres ROA netto był na poziomie 0,84% oraz ROE netto – 7,76%. Współczynniki kapitałowe za 09.2016 r. ukształtowały się następująco: współczynnik kapitału TIER I - 16,06% oraz łączny współczynnik kapitałowy – 17,09%.

III CHARAKTERYSTYKA PODSTAWOWYCH OBSZARÓW DZIAŁALNOŚCI BANKU

W omawianym okresie Bank drugi rok realizował zadania nakreślone w „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Płońsku na lata 2015 – 2019", przyjętej jako kontynuacja strategii umiarkowanego rozwoju.

Głównym celem strategicznym Banku Spółdzielczego w Płońsku jest „ *zwiększanie skali i efektywności działania poprzez wzmocnienie pozycji i atrakcyjności rynkowej Banku"*. Był on realizowany poprzez cele funkcjonalne , uporządkowane w układzie 4 perspektyw :

1. **Perspektywę finansową**, dla której celem strategicznym było zwiększenie skali i efektywności działania,
2. **Perspektywę klienta - rynkową**, dla której celem strategicznym było wzmocnienie pozycji i atrakcyjności rynkowej Banku,
3. **Perspektywę informatyczną**, dla której jako cel strategiczny określono rozwój zasobów informatycznych i telekomunikacyjnych w celu podniesienia efektywności oraz bezpieczeństwa pracy Banku,
4. **Perspektywę rozwoju - wewnętrzną**, dla której celem strategicznym było zapewnienie zdolności do realizacji planowanych zamierzeń.

Perspektywa klienta- rynkowa stanowiła uszczegółowienie Strategii marketingowej, zaś perspektywa informatyczna stanowiła uszczegółowienie Strategii informatycznej.

Realizację zadań oraz wykonanie planu ekonomiczno – finansowego w 2016 r. determinowały czynniki zewnętrzne takie jak:

1. spowolnienie gospodarcze w Polsce, charakteryzujące się spadkiem inwestycji,
2. decyzje RPP o pozostawieniu stóp procentowych na poziomie 2015 r,
3. deflacja i spadek stopy bezrobocia,
4. niekorzystne zmiany w ustawie o obrocie gruntami rolnymi,
5. konkurencja ze strony banków spółdzielczych i komercyjnych

oraz czynniki wewnętrzne:

1. wydatki inwestycyjne,
2. spadek marży odsetkowej i granicznej,
3. spadek wyniku z prowizji,
4. wzrost wskaźnika kredytów zagrożonych.

Bank Spółdzielczy w Płońsku wypracował zysk brutto w wysokości 6 553 tys. zł, co daje realizację założeń w 100,8% . Na skutek znacznego wzrostu depozytów odnotowano wzrost sumy bilansowej o 17,8%. Niższy niż zakładano był poziom obliga kredytowego, dla którego dynamika wzrostu wyniosła tylko 98,9%. Mimo wzrostu poziomu należności zagrożonych, wskaźnik jakości portfela kredytowego, który wynosił 3,99%, ukształtował się poniżej średniej w sektorze. Wskaźniki efektywności działania były na dobrym poziomie: suma bilansowa na jednego efektywnie zatrudnionego wynosiła 6 207 tys. zł, wskaźnik ROA netto - 0,90% oraz ROE netto – 11,83%. Wskaźnik kosztów C/I wynosił 66,03% i był zbliżony do poziomu roku ubiegłego. Bezpieczny poziom wykazywały fundusze własne, które pomimo dużych wypłat udziałów oraz systematycznej amortyzacji funduszu udziałowego i funduszy podporządkowanych, wg. CRR/CRD IV wyniosły 57,6 mln zł. Fundusze własne zapewniły ukształtowanie się wskaźników adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2016 r. na poziomie: współczynnik kapitału podstawowego TIER I - 11,90%. oraz łączny współczynnik kapitałowy - 14,91%.

1. Działalność depozytowa

W analizowanym okresie depozyty zgromadzone w Banku wynosiły **571 104,0** tys. zł i wzrosły w porównaniu z końcem poprzedniego roku o **93 370,0** tys. zł. tj. **o 19,5%.** Dynamika depozytów była znacznie wyższa niż w sektorze bankowym. W bankach komercyjnych nastąpił wzrost depozytów średnio o 10,4%, w sektorze banków spółdzielczych o 13,1%, natomiast w zrzeszeniu BPS o 13,6%.
Mając dobrą pozycję płynnościową Bank realizował politykę oferowania cen zbliżonych do proponowanych przez banki konkurencyjne i nie prowadził specjalnych akcji pozyskiwania depozytów. Pod koniec roku nastąpił znaczący wzrost depozytów jednostek samorządowych. Strukturę depozytów wg podmiotów prezentuje **Tabela nr 5.**

Tabela 5. Struktura depozytów wg podmiotów.

Lp.	Depozyty	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.		Dynamika 2016/2015 %
		Wartość (w tys. zł)	Struktura %	Wartość (w tys. zł)	Struktura %	
1.	**Przedsiębiorców, w tym:**	**132 447**	**27,7**	**156 184**	**27,3**	**117,8**
	- bieżące	**46 869**	**35,4**	**59 517**	**38,1**	**127,0**
	- terminowe	**85 578**	**64,6**	**96 667**	**61,9**	**113,0**
2.	**Rolników, w tym:**	**29 866**	**6,3**	**37 550**	**6,6**	**125,7**
	- bieżące	**29 866**	**100,0**	**37 550**	**100,00**	**125,7**
	- terminowe	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
3.	**Osób prywatnych, w tym:**	**276 808**	**57,9**	**317 745**	**55,6**	**114,8**
	- bieżące	**53 743**	**19,4**	**66 837**	**21,0**	**124,4**
	- terminowe	**223 065**	**80,6**	**250 908**	**79,0**	**112,5**
4.	**Budżetów, w tym:**	**18 938**	**4,0**	**51 750**	**9,1**	**273,3**
	- bieżące	**18 630**	**98,4**	**39 203**	**75,8**	**210,4**
	- terminowe	**308**	**1,6**	**12 547**	**24,2**	**4073,7**
5.	**Pozostałych podmiotów, w tym:**	**19 675**	**4,1**	**7 875**	**1,4**	**40,0**
	- bieżące	**6 043**	**30,7**	**3 411**	**43,3**	**56,4**
	- terminowe	**13 632**	**69,3**	**4 464**	**56,7**	**32,7**
	DEPOZYTY OGÓŁEM	**477 734**	**100,0**	**571 104**	**100,0**	**119,5**
	- bieżące	**155 151**	**32,5**	**206 518**	**36,2**	**133,1**
	- terminowe	**322 583**	**67,5**	**364 586**	**63,8**	**113,0**

Struktura podmiotowa depozytów wskazuje na dywersyfikację źródeł ich pochodzenia. Stan środków zdeponowanych na rachunkach osób prywatnych w analizowanym okresie wynosił 317 745 tys. zł**,** co stanowiło 55,6% depozytów ogółem. Kolejnym znaczącym źródłem depozytów były rachunki przedsiębiorców, na których zaewidencjonowano 156 184 tys. zł. Ich udział w strukturze depozytów wyniósł 27,3%. Środki na rachunkach rolniczych wynosiły 37 550 tys. zł i stanowiły 6,6% ogółu depozytów. Środki budżetów wyniosły 51 750 tys. zł, co stanowiło 9,1% portfela depozytów. Stan depozytów pozostałych podmiotów zamknął się kwotą 7 875 tys. zł, co stanowiło jedynie 1,4% ogółu depozytów.

Na koniec omawianego okresu na rachunkach bieżących zgromadzono środki w wysokości 206 518 tys. zł (36,2% depozytów ogółem), zaś na rachunkach terminowych 364 586 tys. zł (63,8% depozytów ogółem).

W 2016 r. Bank prowadził 12 678 sztuk rachunków bieżących klientów. Odnotowano nieznaczny spadek liczby prowadzonych rachunków bieżących rolników oraz znaczący wzrost rachunków jednostek samorządowych. W pozostałych segmentach klientów poziom rachunków był stabilny. Spadek rachunków bieżących był wynikiem dużej konkurencji w sektorze i licznych ofert prowadzenia rachunków bez opłat. Ponadto pracownicy

systematycznie dokonywali przeglądów obrotów na rachunkach bieżących i zamykali rachunki nieaktywne.

Strukturę rachunków bieżących wg podmiotów prezentuje **Tabela nr 6.**

Tabela 6. Rachunki bieżące wg podmiotów w Banku Spółdzielczym w Płońsku

Lp.	Rachunki bieżące	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.		Dynamika 2016/2015 %
		Ilość (szt.)	Struktura (%)	Ilość (szt.)	Struktura (%)	
1	**Przedsiębiorców**	1004	8,2	1033	8,1	102,9
2	**Rolników**	1803	14,8	1743	13,8	96,7
3	**Osób prywatnych**	8949	73,2	9256	73,0	103,4
4	**Samorządów**	257	2,1	430	3,4	167,3
5	**Pozostałych podmiotów niefinansowych.**	203	1,7	216	1,7	106,4
	RAZEM	**12 216**	**100,0**	**12 678**	**100,0**	**103,8**

Środki na rachunku lokat terminowych prawie w całości pokrywały akcję kredytową Banku. Wskaźnik pokrycia akcji kredytowej środkami depozytowymi na koniec grudnia 2016 r. osiągnął poziom 152,7% i był wyższy w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego o 26,3 pp. Wzrost ten nastąpił między innymi w wyniku otwarcia w IV kw. 2016 r. rachunków dla dwóch samorządów.

2. Działalność kredytowa

Portfel kredytowy na dzień 31.12.2016 r. wynosił 373 925 tys. zł i w stosunku do końca 2015 r. spadł o 4125 tys. zł, czyli o 1,1%. Nieznaczny spadek kredytów przedsiębiorców spowodowany był niskim zapotrzebowaniem na inwestycje. Dynamika akcji kredytowej była wyższa w bankach komercyjnych i w bankowości spółdzielczej, gdzie odnotowano wzrost odpowiednio o 4,9% i o 3,4%.

Portfel kredytów udzielonych przedsiębiorcom uległ zmniejszeniu o 5,9 mln zł, rolnikom o 4 mln zł. Wzrost odnotowano w kredytach udzielonych osobom prywatnym o 1,5 mln zł oraz samorządom o 4 mln zł. Obligo kredytowe w sumie bilansowej Banku na koniec 2016 r. stanowiło 57,4% aktywów netto i w stosunku do roku poprzedniego uległo obniżeniu o 11 pp.

O 13,6pp. był niższy niż w roku poprzednim wskaźnik kredytów do depozytów, który na koniec 2016 r. wynosił 65,5%. W strukturze kredytów należności przedsiębiorców stanowią 60,6%, rolników 26,9%, osób prywatnych 10,5% oraz samorządów 2,0%.

Strukturę portfela kredytowego wg podmiotów prezentuje **Tabela nr 7.**

Tabela 7. Struktura portfela kredytowego brutto wg podmiotów stan na 31.12.2016 r.

Lp.	Kredyty	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.		Dynamika 2015/2014 %
		Wartość (tys. zł)	Struktura (%)	Wartość (tys. zł)	Struktura (%)	
1	**Przedsiębiorców**	232 304	61,5	226 446	60,6	97,5
2	**Rolników, w tym preferencyjne:**	104 509 71 481	27,6	100 460 69 127	26,9	96,1
3	**Osób prywatnych**	37 783	10,0	39 346	10,5	104,1
4	**Samorządów**	3 392	0,9	7 513	2,0	221,5
5	**Pozostałe jednostki niefinansowe**	62	0,0	160	0,0	258,1
	RAZEM	**378 050**	**100,0**	**373 925**	**100,0**	**98,9**

Kredyty na działalność gospodarczą i rolniczą podlegały monitoringowi sytuacji ekonomiczno - finansowej kredytobiorców. W przypadku kredytów zabezpieczonych hipotecznie przeglądowi podlegały wszystkie zabezpieczenia kredytów w tym wyceny nieruchomości i aktualność polis ubezpieczeniowych. Strukturę prowadzonych rachunków kredytowych przedstawia **Tabela nr 8.**

Tabela 8. Struktura podmiotowa prowadzonych rachunków kredytowych

Lp.	Rachunki kredytowe	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.		Dynamika 2016/2015	
		Ilość umów	Zadłużenie (w tys. zł)	Ilość umów	Zadłużenie (w tys. zł)	Ilość umów	Zadłużenie (w tys. zł)
1.	Przedsiębiorcy indywidualni	359	77 112	328	75 741	**91,4**	**98,2**
2.	Przedsiębiorstwa, spółdzielnie i spółki	146	155 192	156	150 705	106,8	**97,1**
3.	Rolnicy	1 316	104 509	1 253	100 460	95,2	**96,1**
	W tym kredyty preferencyjne	483	71 481	638	69 127	132,1	**96,7**
4.	Osoby prywatne	2 354	37 783	2 107	39 346	89,5	**104,1**
5.	Samorządy	7	3 392	8	7 513	114,3	**221,5**
6.	Inne podmioty	3	62	6	160	200,0	**258,1**
	RAZEM	**4 185**	**378 050**	**3 858**	**373 925**	**92,2**	**98,9**

3. Pozostała działalność

Ważnym obszarem w Banku jest działalność rozliczeniowa oraz obsługa gotówkowa klientów. Działalność rozliczeniowa realizowana jest w znacznej części za pośrednictwem bankowości elektronicznej. W 2016 r. zwiększyła się o blisko 42% liczba klientów korzystających z bankowości internetowej. W omawianym okresie 81% wszystkich przelewów wychodzących, tj. 410 tys. sztuk na wartość ponad 3 mld. zł zlecona została drogą

elektroniczną. W 2016 r. przez system bankowości elektronicznej uruchomiono możliwość wysyłania przelewów walutowych w EUR i USD. Strukturę klientów bankowości elektronicznej przedstawia **Tabela nr 9.**

Tabela 9. Struktura klientów bankowości elektronicznej oraz ilość i wartość elektronicznych przelewów

	Wyszczególnienie	31.12.2014r.	31.12.2015r.	Dynamika 2015/2014 %	31.12.2016 r.	Dynamika 2016/2015 %
1.	Liczba klientów korzystających z bankowości elektronicznej, z tego:	3 919	**3 979**	**101,5**	**5 640**	**141,7**
	1. klienci indywidualni:	2 627	**2 645**	**100,7**	**3 856**	**145,8**
	2. mała przedsiębiorczość	1 065	**1 102**	**103,5**	**1 480**	**134,3**
	3. klienci korporacyjni	227	**232**	**102,2**	**304**	**131,0**
2.	Ilość przelewów zewnętrznych zleconych przez bankowość elektroniczną w ciągu roku	293 016	**352 055**	**120,1**	**410 202**	**116,5**
3.	Wartość przelewów bankowość elektroniczną w roku	2 005 mln zł	**2 114 mln zł**	**105,4**	**2 378 mln zł. 2 mln EUR 0,2 mln USD**	**112,5**
4.	Liczba przelewów zewnętrznych zrealizowanych w Banku w roku	414 943	**466 555**	**112,4**	**503 577**	**107,9**
5.	Udział przelewów bankowości elektronicznej w zrealizowanych przelewach zewnętrznych	**71%**	**75 %**	-	**81 %**	-

IV SYTUACJA FINANSOWA BANKU I WYKONANIE WYNIKU FINANSOWEGO

1. Bilans

Wynik finansowy Banku za 2016 r. ukształtował się na poziomie 6 553,0 tys. zł i był niższy niż rok wcześniej o 814 tys. zł. Skutkiem znacznego wzrostu depozytów był wzrost obrotów (sumy bilansowej) o 17,8% , do poziomu 651 209,0 tys. zł.

W strukturze aktywów Banku w dalszym ciągu dominowały należności od sektora niefinansowego, które ukształtowały się na poziomie 360 052,0 tys. zł. i były niższe niż rok wcześniej o 2,1%. Natomiast należności od sektora finansowego w stosunku do stanu z końca

2015 r. wzrosły o 82,8% i wynosiły 188 823,0 tys. zł . Wzrosły również należności z tytułu dłużnych papierów wartościowych, które na 31.12.2016 r. wynosiły 63 991,0 tys. zł i stanowiły 9,83% aktywów netto. Aktywa dochodowe w strukturze aktywów netto stanowiły 96,7%.

W 2016 r. nastąpił wzrost zobowiązań wobec Klientów sektora niefinansowego o 13,2% oraz wobec sektora budżetowego aż o 173% . Zobowiązania te łącznie wyniosły 571 557 tys. zł , stanowiąc 87,8% wszystkich pasywów. Zobowiązania wobec sektora finansowego wynosiły 4 473 tys. zł i dotyczyły głównie kredytu zaciągniętego w Banku BPS S.A. w Warszawie, stanowiąc 0,7% sumy bilansowej.

Fundusze własne brutto na koniec 2016 r. wynosiły 59 724 tys. zł. i stanowiły 9,2% w strukturze pasywów. Wzrost funduszy własnych zapewniło przeznaczenie 88% nadwyżki bilansowej za 2015 r. na fundusz zasobowy, co dało dynamikę wzrostu w wysokości 105,2%.

2. Rachunek zysków i strat

Mimo niskich stóp procentowych i malejącego poziomu obliga kredytowego, inwestycje pieniężne w lokaty na rynku międzybankowym oraz w obligacje podmiotów finansowych i skarbu państwa, pozwoliły wygenerować wynik z odsetek o blisko 1,0 mln zł. wyższy niż rok wcześniej. Natomiast wynik z prowizji był zbliżony do osiągniętego w roku 2015.

Na dzień 31.12.2016 r. koszty działania Banku w wysokości 12 895 tys. zł były niższe niż rok wcześniej o 148 tys. zł. Koszty wynagrodzeń wraz z narzutami wynosiły 7 698 tys. zł. , zachowując poziom roku ubiegłego, natomiast wydatki na rzeczowe koszty eksploatacyjne były niższe o 2,8%. Koszty działania Banku absorbowały wynik z działalności bankowej w 61,7% . Amortyzacja majątku wynosząca 942 tys. zł. była niższa niż przed rokiem o 23 tys. zł.

Odzyskane wierzytelności oraz poziom zabezpieczeń prawnych spowodowały, że wynik z aktualizacji rezerw celowych na należności kredytowe za 2016 r. wynosił in plus 114 tys. zł. Natomiast koszty generowało utworzenie rezerwy z tytułu utraty wartości majątku finansowego - 200 tys. zł, która w pełni pokryła wartość certyfikatów inwestycyjnych w Funduszu Inwestycyjnym Zamkniętym BPS FIZ 3 oraz utworzona rezerwa na ryzyko ogólne w wysokości 480 tys. zł, która po zatwierdzeniu bilansu za 2016 r. będzie mogła być zaliczana do funduszy własnych TIER II.

Wyżej wymienione czynniki ukształtowały za 2016 r. przychody ogółem w wysokości 34 353 tys. zł., koszty ogółem w wysokości 27 800 tys. zł. Bank osiągnął zysk brutto w kwocie 6 553 tys. oraz zysk netto w kwocie 5 252 tys. zł. zł.

Wykonanie wybranych pozycji z rachunków zysku i strat przedstawia **Tabela nr 10.**

Tabela 10. Wykonanie wybranych pozycji z rachunków zysku i strat

Lp.	Tytuł	31.12.2015 r. (w tys. zł)	31.12.2016 r. (w tys. zł)	Dynamika 2016 / 2015 %
1	Przychody z tytułu odsetek	21 593	22 823	105,7
2	Koszty odsetek	6 759	7 020	103,9
3	Wynik z tytułu odsetek	14 834	15 803	106,5
4	Wynik z tytułu prowizji	4 909	4 838	98,6
5	Wynik operacji finansowych	24	-8	-133,3
6	Wynik z pozycji wymiany	224	271	121,0
7	Wynik na działalności bankowej	19 991	20 904	104,6
8	Pozostałe przychody operacyjne	1 449	263	18,1
9	Pozostałe koszty operacyjne	1 567	211	13,5
10	Koszty działania banku + amortyzacja	14 009	13 837	98,8
11	Różnica wartości rezerw i aktualizacji	- 1503	566	37,0
12	Wynik z działalności operacyjnej	7 367	6 553	88,9
13	Zysk (strata) brutto	7 367	6 553	88,9
14	Podatek dochodowy	1 730	1 301	75,2
15	**Zysk (strata) netto**	**5 637**	**5 252**	**93,2**

Proponowany podział nadwyżki bilansowej za 2016 r. przedstawia **Tabela 11**.

Tabela 11. Proponowany podział nadwyżki bilansowej

Lp.	Tytuł	(w zł)
1	**Zysk brutto**	**6 553 182,47**
2	**Podatek dochodowy**	**1 301 127,00**
3	**Zysk netto do podziału z tego:**	**5 252 055,47**
a	Odpis na fundusz zasobowy (88,8 % zysku netto)	4 661 398,82
b	Odpis na fundusz ogólnego ryzyka (9,9% zysku netto)	520 000,00
c	Dywidenda w formie oprocentowania udziałów w wysokości 3,3% w stosunku rocznym (1,34% zysku netto)	70 656,65

V DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA BANKU

W 2016 r. zrealizowano projekt przebudowy i modernizacji Sali obsługi w Oddziale w Płońsku oraz adaptacji nowopowstałych pomieszczeń dla celów prowadzenia działalności bankowej. Dodatkowo w siedzibie Banku w Płońsku przy ul. Płocka 28 wykonano malowanie wszystkich pomieszczeń. Poniesiono również wydatki związane z rozbudową systemu

alarmowego w Oddziale w Nowym Mieście i Baboszewie. Zgodnie z planem dokonano zakupu licencji i wdrożenia oprogramowania do elektronizacji zajęć rachunków bankowych oraz programu wspomagającego pomiar i zarządzanie ryzykiem.

Główne pozycje wydatków inwestycyjnych zwiększających wartość majątku trwałego w 2016 r. prezentuje **Tabela nr 12.**

Tabela 12. Wydatki inwestycyjne zwiększające wartość majątku trwałego

	Rodzaj wydatku	Wartość (w tys. zł)
1	nakłady na remonty i modernizację	238,0
2	nakłady na wyposażenie placówek w meble i urządzenia	96,0
3	zakup sprzętu komputerowego oraz nabycie oprogramowania i licencji	215,0
4	modernizacja systemu antywłamaniowego	18,0
5	modernizacja sieci	10,0
	RAZEM	**577,0**

VI WSKAŹNIKI FINANSOWE CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ BANKU

Analiza wielkości i wskaźników charakteryzujących działalność Banku w omawianym okresie wskazuje na umiarkowane tempo rozwoju, co jest zgodne z podstawowym założeniem Strategii przyjętej na lata 2015-2019. Wyznaczone w dokumencie szczegółowe cele zostały zrealizowane w przeważającej większości. Bank zwiększył bazę depozytową, zaś jakość aktywów była źródłem generowania zysku oraz źródłem generowania funduszy. Wydajność pracowników, liczona sumą bilansową na jednego pracownika była o blisko 900 tys. zł wyższa niż w 2015 r. W omawianym okresie nastąpił istotny spadek marży odsetkowej, jednakże wskaźniki finansowe były na dobrym poziomie. Poziom wskaźników finansowych prezentuje **Tabela nr 13.**

Tabela 13. Wskaźniki finansowe Banku

	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.
ROE netto [1]	14,26%	11,83%
ROA netto [2]	1,09%	0,9%
Marża odsetkowa[3]	3,07%	2,92%
Koszty/Przychody [4]	70,49%	66,03%
Kredyty/Depozyty [5]	79,12%	65,47%
Kredyty/Razem źródła finansowania [6]	75,77%	63,44%

[1] Relacja zysku netto do średniego kapitału podstawowego.
[2] Relacja zysku netto do średnich aktywów.
[3] Relacja wyniku z odsetek do średnich aktywów.

[4] *Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do sumy wyniku z działalności bankowej oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.*
[5] *Relacja kredytów i pożyczek udzielonych klientom (brutto) do depozytów klientów, stan na koniec okresu.*
[6] *Relacja kredytów i pożyczek brutto udzielonych klientom do sumy zobowiązań wobec klientów, wyemitowanych obligacji oraz otrzymanych kredytów od innych banków.*

W 2016 r. całkowity współczynnik kapitałowy kształtował się w przedziale 13,41 % - 15,32%, by ostatecznie na dzień 31.12.2016 r. osiągnąć poziom 14,91% , natomiast współczynnik Tier I – 11,90% . Wskaźnik udziału aktywów płynnych w aktywach netto na koniec 2016 r. wynosił 25,4% .

Prezentację podstawowych wskaźników efektywności na przestrzeni 2015 r. i 2016r. przedstawiają wykresy poniżej.

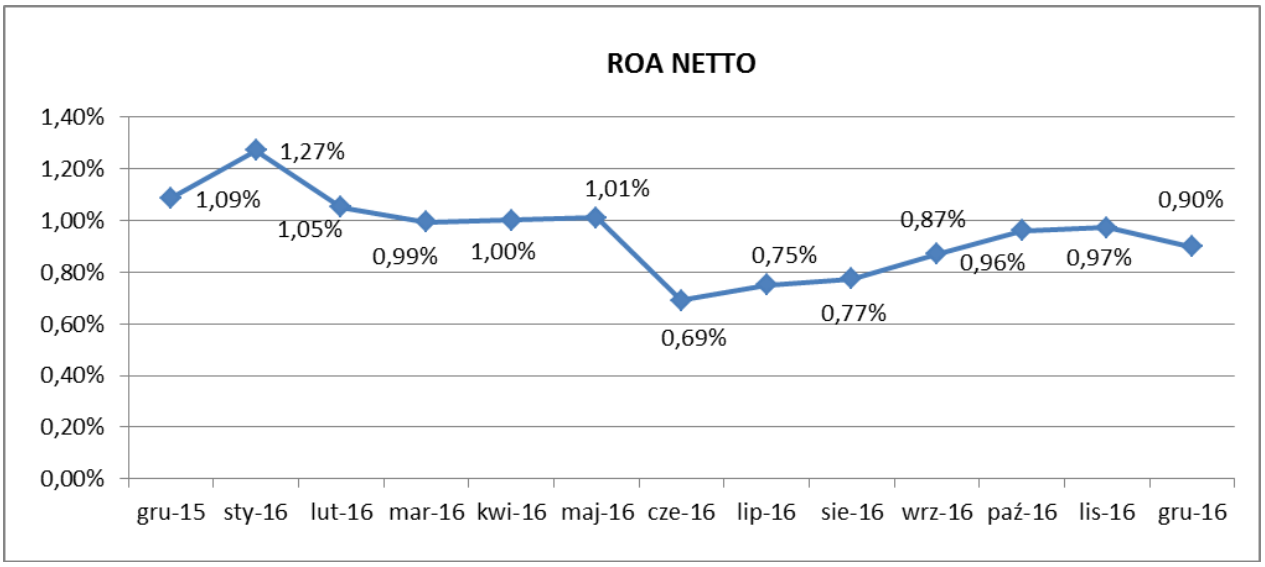

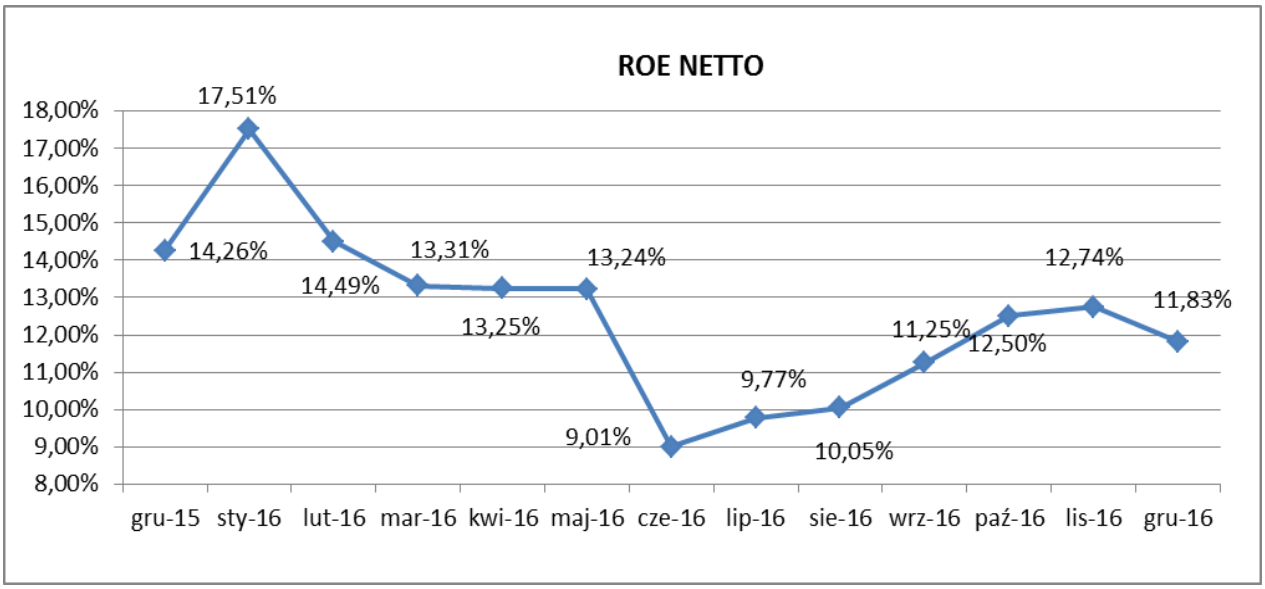

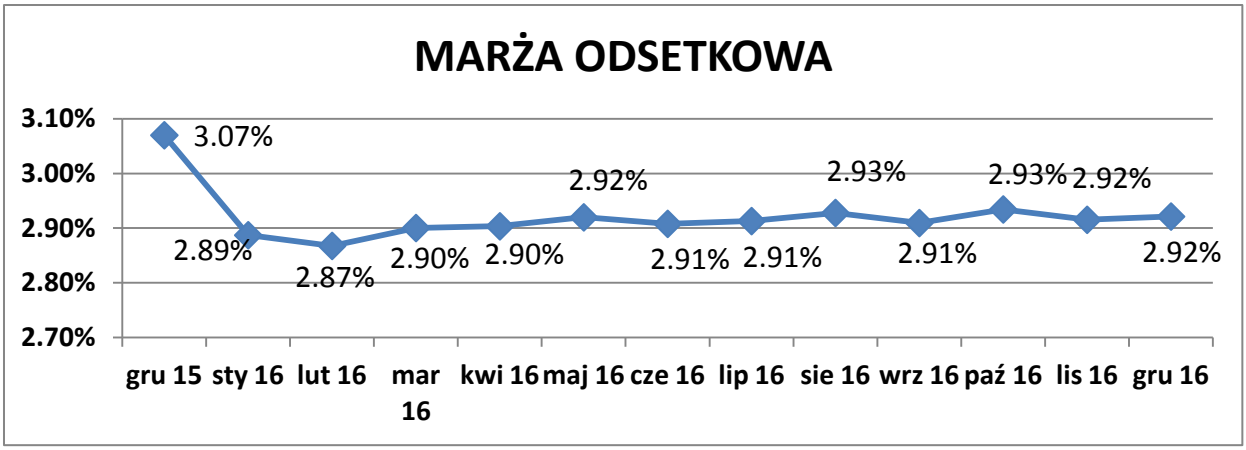

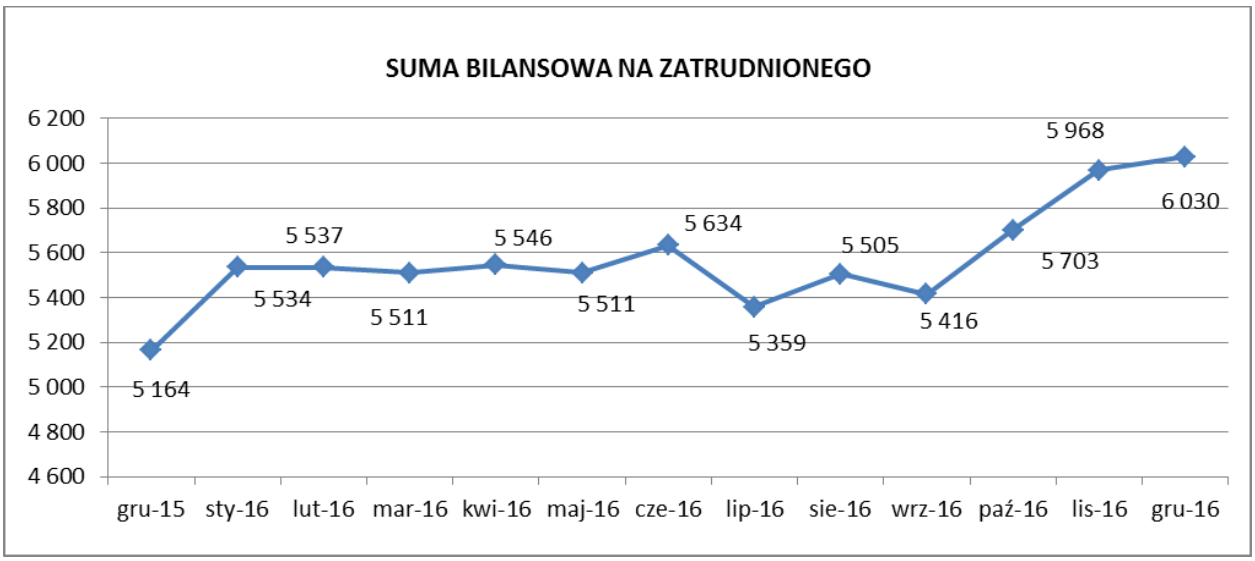

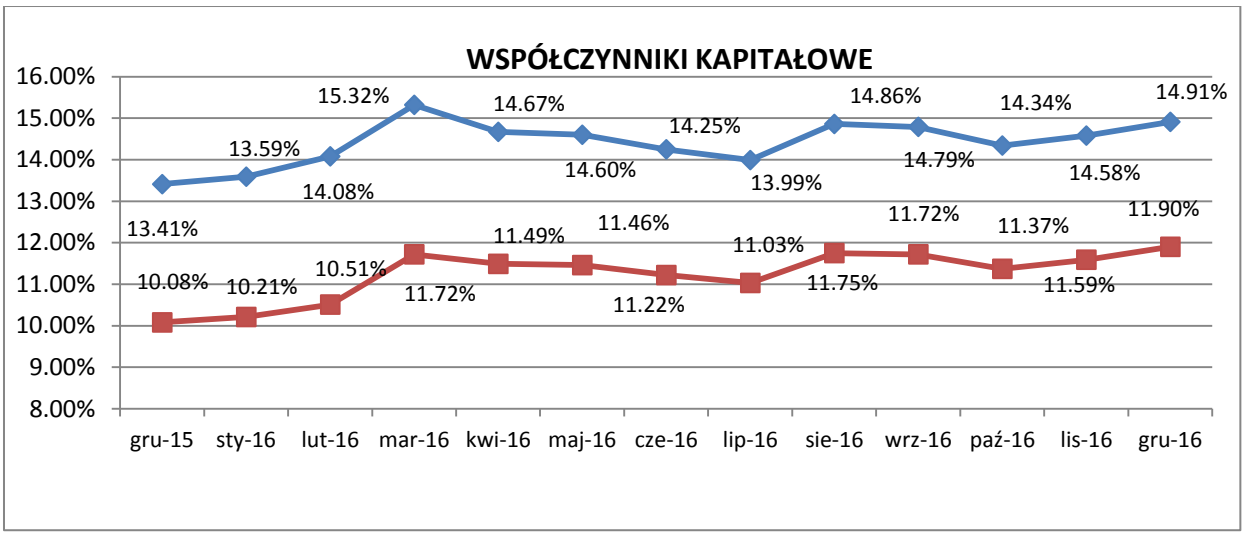

VII KOMUNIKACJA Z KLIENTAMI I CZŁONKAMI

Bank podobnie jak w latach poprzednich budował partnerskie, długofalowe relacje ze swoimi klientami i właścicielami oparte na współpracy przynoszącej korzyści obu stronom. Lojalność i etyka były naczelną wartością we współpracy z Klientami.

Do kontaktu z Klientami wykorzystywane były różnorodne kanały komunikacji m.in. spotkania indywidualne, spotkania organizowane przez Izby Gospodarcze i Samorządy, Targi, Konferencje. Członkowie Zarządu i Kadra Kierownicza uczestniczyli również w różnorodnych spotkaniach i szkoleniach organizowanych przez lokalne organizacje.

Istotnym kanałem komunikacji z Klientami jest przejrzysta i przyjazna użytkownikom strona internetowa www.bsplonsk.pl. W związku z tym, iż obecny serwis wykonany był ponad 6 lat temu i aktualnie nie spełnia już wymaganych parametrów oraz przy ograniczonym wsparciu brak jest możliwości dalszego rozwoju serwisu, koniecznością stało się wykonanie nowego, autorskiego serwisu w oparciu o precyzyjną analizę otoczenia i przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i rozwiązań. Prace nad serwisem ruszyły na jesieni 2016 roku. Ostateczne uruchomienie strony nastąpi w marcu 2017 r.
W 2016 roku wydawano również biuletyn informacyjny „NASZ BANK" dystrybuowany do Członków Banku drogą pocztową oraz dostępny dla Klientów w placówkach Banku, gdzie zaprezentowano wyniki ekonomiczne oraz najważniejsze informacje o Banku. W celu umocnienia kontaktu z członkami Banku nadal promowano wydaną w 2015 roku, „Kartę udziałowca Banku Spółdzielczego w Płońsku". Karta (członkostwo w Banku) upoważnia do skorzystania z programu rabatowego u wybranych partnerów, którzy zgłosili się do programu BS PROFIT.

Komunikacja z otoczeniem opierała się na zasadach: przejrzystości, rzetelności, wiarygodności i porównywalności danych. W Banku obowiązywały Zasady Dobrych Praktyk Bankowych oraz Zasady Etyki Banku Spółdzielczego w Płońsku. Rada Nadzorcza i Zarząd przyjęły wydane przez KNF „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych". Efektem wdrażania Zasad jest „Polityka Banku w relacjach z członkami", zatwierdzona przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 15.04.2015 r.

Powyższe działania zapewniły Bankowi zachowanie dobrego wizerunku oraz zaufania Klientów, co w konsekwencji przełożyło się na wzrost poziomu depozytów oraz zaspokojenie potrzeb kredytowych klientów, jak również na zachowanie norm płynności.

VIII SPOŁECZNA DZIAŁANOŚC BANKU

Pomimo obniżającej się efektywności, Bank w poczuciu społecznej odpowiedzialności biznesu, wzorem lat poprzednich uczestniczył – poprzez sponsoring i darowizny - w przedsięwzięciach o istotnym znaczeniu lokalnym. Bank reagował na potrzeby społeczeństwa i starał się je wspierać, szczególnie w zakresie kultury, sportu, edukacji, przeznaczając w 2016 r. na ten cel prawie 85 tys. zł. Bank współpracował z samorządami, był fundatorem nagród w konkursach organizowanych przez placówki oświatowe, samorządowe czy kościelne. Po raz szósty także Bank współorganizował Turniej Ekologiczny podczas

corocznych Mazowieckich Dni Rolnictwa w Poświętnem, gdzie ufundowane zostały wartościowe nagrody. Bank wspierał kluby sportowe i organizacje pozarządowe. Uczestniczył również w wielu imprezach o charakterze charytatywnym.

IX DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA BANKU

Działania marketingowe podejmowane przez Bank w 2016 r. koncentrowały się na wzmacnianiu relacji z Klientami, promocji produktów i usług Banku oraz na kreacji pozytywnego wizerunku Banku w środowisku lokalnym i w sektorze finansowym jako zaangażowanej w sprawy lokalne, finansowej instytucji zaufania publicznego oraz członka Grupy BPS jak również założyciela i członka ZBP. Działania o charakterze wizerunkowym miały szczególne znaczenie w budowaniu pozytywnego przekazu w kontekście nie najlepszej sytuacji niektórych banków i instytucji finansowych.

Bieżące działania związane z promocją Banku i jego produktów realizowane były z wykorzystaniem zaplanowanych na ten cel środków. Wydatki na szeroko rozumianą działalność marketingową w 2016 r. wyniosły 272,8 tys. zł. W tej sumie największy udział należał do wydatków związanych ze sponsoringiem 84,01 tys. zł. oraz kampaniami reklamowymi 56,7 tys. zł. Wydatki związane z udziałem we wszystkich kampaniach produktowych Grupy BPS wyniosły 29,3 tys. zł.

Bank promował swoje produkty oraz wizerunek poprzez:

1. reklamy zewnętrzne i ogłoszenia (prasa lokalna, radio, e-marketing, outdoor) oraz podczas spotkań tematycznych różnych grup zawodowych (rolnicy, studenci itd.)
2. zakup drobnych upominków o charakterze reklamowym,
3. dystrybucję materiałów reklamowych w placówkach oraz za pośrednictwem prasy i poczty,
4. wydatki na fundusz promocyjny Zrzeszenia.

Bank Spółdzielczy w Płońsku jako jeden z założycieli ZBP ceni członkostwo w tej organizacji, ponieważ zapewnia ono Bankowi obok dostępu do szeroko rozumianej informacji dotyczącej sektora bankowego i uczestnictwa w konsultacjach z Komisją Nadzoru Finansowego i Przedstawicielami Rządu również promocję Banku na forum Związku.

X SYSTEM ZARZĄDZANIA BANKIEM

W okresie objętym sprawozdaniem w Banku funkcjonował system zarządzania Bankiem obejmujący w szczególności system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej. System zarządzania Bankiem był adekwatny do skali i zakresu prowadzonej działalności oraz dostosowany do profilu ryzyka i stopnia złożoności działalności Banku.

W 2016 r. przestrzegano zasad ostrożnego i bezpiecznego zarządzania Bankiem, zgodnie z obowiązującymi przepisami, regulacjami ostrożnościowymi i dobrą praktyką bankową.

Skuteczne zarządzanie Bankiem w okresie sprawozdawczym było zapewnione poprzez:

1. świadome podejmowanie ryzyka,
2. wyraźne zdefiniowanie zasady zarządzania ryzykiem oraz plany awaryjne,
3. jasny podział kompetencji i odpowiedzialności,
4. sprawne metody uwzględniania ryzyka w wycenie oferowanych produktów,
5. uwzględnienie korelacji w ocenie całkowitego ryzyka ponoszonego przez Bank,
6. efektywny system kontroli wewnętrznej.

Zarząd Banku stosuje Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, przyjęte uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego Nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 r. (Dz. Urz. KNF poz. 17).

Zarząd wprowadził zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Płońsku" oraz „Zasady wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń Członkom Zarządu Banku Spółdzielczego w Płońsku". Procedury określają zasady przyznawania i wypłacania wynagrodzenia zmiennego pracownikom Banku mającym istotny wpływ na ryzyko, w tym Członkom Zarządu. Informacje dotyczące procesu ustalania zmiennych składników wynagrodzeń i kształtowania wynagrodzeń podstawowych jak również informacje ilościowe o wynagrodzeniach Członków Zarządu Bank prezentuje w Raporcie Rocznym - Informacje podlegające ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Płońsku, który podlega upublicznieniu na stronie internetowej Banku.

W Banku obowiązuje zatwierdzona przez Zebranie Przedstawicieli „Polityka doboru i oceny Członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Płońsku" oraz przyjęte przez Zarząd i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą „Zasady oceny odpowiedniości Członków Zarządu oraz osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku Spółdzielczym w Płońsku". Zarówno Członkowie Zarządu, jak też Członkowie Rady Nadzorczej są objęci coroczną oceną odpowiedniości.

Zarówno Członkowie Zarządu jak też Członkowie Rady Nadzorczej uczestniczyli w analizowanym okresie w szkoleniach zewnętrznych z zakresu zarządzania bankiem i nadzoru nad ryzykiem.

1. System zarządzania ryzykiem

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwaniu form zabezpieczenia się przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ryzyka nie można wyeliminować, ale można je ograniczać poprzez świadome i efektywne zarządzanie w obszarze ekonomicznym, prawnym, organizacyjnym i kadrowym.

Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy maksymalizacją dochodu i kontrolowaniem ryzyka. Działalność Banku wymagała

od Zarządu zdolności do efektywnego identyfikowania, pomiaru i oceny ryzyka jak również monitorowania, raportowania i jego kontroli. Pomiar ryzyka, na które narażony jest Bank pozwalał lepiej rozumieć zagrażające ryzyko, podejmować lepsze decyzje oraz racjonalniej wykorzystywać zasoby Banku. Powiązanie ponoszonego ryzyka z aktualnym stanem kapitałów własnych Banku stanowiło o bezpieczeństwie działalności w roku sprawozdawczym.

System zarządzania ryzykiem określał m.in. rolę i obowiązki organów, komórek i jednostek organizacyjnych w procesie zarządzania ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem odbywało się zgodnie z zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Strategią oraz zasadami polityk w zakresie ryzyka uznanego za istotne. Zarząd koncentrował się na identyfikowaniu, monitorowaniu i ograniczaniu rodzajów ryzyka, tj:

1. ryzyka kredytowego (w tym ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie) wraz z ryzykiem koncentracji zaangażowań oraz rezydualnym,
2. ryzyka płynności,
3. ryzyka rynkowego: stopy procentowej i ryzyka walutowego,
4. ryzyka operacyjnego wraz z ryzykiem prawnym, ryzykiem braku zgodności, systemów informatycznych, modeli oraz ryzykiem zasobów ludzkich, z wyłączeniem ryzyka utraty reputacji i strategiczneg,
5. ryzyka kapitałowego,
6. ryzyka biznesowego, w tym ryzyka strategicznego, wyniku finansowego, otoczenia ekonomicznego, ryzyka regulacyjnego, ryzyka konkurencji,
7. ryzyka warunków skrajnych,
8. ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej,
9. ryzyka zarządzania.

Rada Nadzorcza oraz Zarząd oceniały ryzyko generowane przez Bank na podstawie miesięcznych i kwartalnych raportów przygotowywanych przez niezależny od jednostek biznesowych, odpowiedzialny za pomiar, monitorowanie i raportowanie Zespół Oceny Ryzyka.

Raporty przedstawiały informacje dotyczące profilu i poziomu ryzyka jak również informacje z zakresu przestrzegania ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego norm nadzorczych oraz wyniki pomiaru ustalonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku wewnętrznych limitów ostrożnościowych.

Zarządzanie ryzykiem miało na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym.

A. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego,

odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości oraz bezpieczeństwo rozumiane jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosował metodę standardową. Zarządzaniu ryzykiem kredytowym służyła organizacja procesu zarządzania zgodna z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, a w szczególności:

1. obowiązywał rozdział funkcji pracowników generujących ryzyko od funkcji oceny i kontroli ryzyka,
2. decyzje kredytowe zapadały na kilku poziomach decyzyjnych, w zależności od wysokości zaangażowania klienta i ryzyka transakcji kredytowej,
3. Bank monitorował wszystkie ekspozycje kredytowe, w tym zabezpieczone hipotecznie oraz ekspozycje detaliczne,
4. w Centrali Banku funkcjonowało odrębne stanowisko zajmujące się ekspozycjami kredytów zagrożonych, niezależne od działalności operacyjnej,
5. w Centrali Banku funkcjonował Zespół Analiz Kredytowych, który dokonywał oceny zdolności kredytowej i ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji kredytowej, do którego analizy trafiały transakcje kredytowe Klientów w stosunku, do których zaangażowanie przekraczało 200 tys zł (poziom był ustalany indywidualnie dla każdej placówki operacyjnej Banku – i był dostosowany do struktury portfeli poszczególnych Oddziałów),
6. W Centrali Banku od lutego wyodrębniono Zespół Weryfikacji i Monitoringu , który od lipca został przekształcony w Zespół Monitoringu Ekspozycji Kredytowych, którego zadaniem podstawowym jest okresowy monitoring sytuacji ekonomiczno – finansowej Klientów,
7. w Centrali Banku do końca czerwca w ramach Zespołu Weryfikacji i Monitoringu funkcjonowało stanowisko zajmujące się opracowaniem procedur oceny zdolności kredytowej w podziale na segmenty klientów (osoby fizyczne, rolnicy, podmioty gospodarcze, jednostki samorządu terytorialnego), oraz odpowiedzialne za weryfikację wysokokwotowych transakcji kredytowych. Z początkiem lipca Bank w wyniku zmiany struktury organizacyjnej za obszar procedur w przedmiotowym zakresie odpowiada Zespół Analiz Kredytowych.
8. ustalono limity ograniczające ryzyko branżowe, a także w zakresie koncentracji zabezpieczeń oraz koncentracji geograficznej.

Jakość portfela kredytowego z uwzględnieniem podmiotów wg stanu na dzień 31.12.2016 r. przedstawia **Tabela nr 14.**

Tabela 14. Struktura jakościowa portfela kredytowego wg. stanu na dzień 31.12.2016 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan kredytów w sytuacji:					Ogółem
		Normalnej	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwej	Straconej	
(w tys. zł)							
1	Przedsię-biorcy	184 941	29 238	1 484	8 383	2 560	**226 606**
2	Rolnicy	96 885	1 562	54	903	1 056	**100 460**
3	Osoby prywatne	36 875	1 993	59	80	339	**39 346**
4	Samorządy	7 513	-	-	-	-	**7 513**
5	Kredyty ogółem	**326 214**	**32 793**	**1 597**	**9 366**	**3 955**	**373 925**

Głównym źródłem ryzyka kredytowego był portfel kredytowy. W stosunku do 2015 r. nastąpiło pogorszenie jakości portfela kredytowego. Udział kredytów zagrożonych w obligu na koniec okresu sprawozdawczego wynosił 3,99%. Jednocześnie , z uwagi na stosowanie zabezpieczeń prawnych nastąpił spadek utworzonych rezerw celowych do poziomu 4 023 tys. zł. Wskaźnik pokrycia należności zagrożonych rezerwami celowymi uległ obniżeniu do 26,97%. Stan rezerw w 2015 r. i w 2016 r. przedstawiono w **Tabeli nr 15**.

Tabela 15. Stan rezerw na kredyty zagrożone.

Lp	Sytuacja kredytu	31.12.2015 r.			31.12.2016 r.		
		Stan kredytów	Stan rezerw	Rezerwy Kredyty	Stan kredytów	Stan rezerw	Rezerwy Kredyty
		(w tys. zł)					
1	W sytuacji poniżej standardu	1 961	49	**2,5%**	1 597	43	**2,69%**
2	W sytuacji wątpliwej	3 835	27	**0,70%**	9 366	209	**2,23%**
3	W sytuacji straconej	4 923	4 105	**83,4%**	3 955	3 771	**95,35%**
4	RAZEM	**10 719**	**4 181**	**39,0%**	**14 918**	**4 023**	**26,97%**

Rezerwy celowe na należności detaliczne i pod obserwacją na koniec 2016 r. wynosiły 513 tys. zł.

Wg stanu na 31 grudnia 2016 r.:

1. w Banku największe zaangażowanie Klienta w ekspozycje kredytowe (bilansowe i pozabilansowe) oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie stanowiło 21,84% kapitału uznanego.
2. do wyznaczania poziomu rezerw stosowano pomniejszenia podstawy o wartość zabezpieczenia, z zastosowaniem zasad wynikających z wymogów nadzorczych,
3. portfel detalicznych ekspozycji kredytowych stanowił 3,1% obliga kredytowego, wskaźnik jakości kredytów ukształtował się na poziomie 2,78%,
4. portfel ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie stanowił 51,15%, obliga kredytowego i 393,95% funduszy własnych, wskaźnik jakości kredytów ukształtował się na poziomie 5,54%,
5. suma należności z tytułu transakcji z osobami wewnętrznymi wyniosła 1 130 tys. zł., co stanowiło 2,46% kapitału podstawowego Tier I i nie przekroczyła obowiązujących w tym zakresie limitów (limitu wewnętrznego ustalonego na poziomie max. 10% kapitału podstawowego Tier I i limitu zewnętrznego na poziomie max 25% kapitału podstawowego Tier I).

B. Ryzyko płynności

Celem zarządzania płynnością finansową Banku było dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymywanie wszystkich wskaźników płynnościowych, w tym przede wszystkim nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR, na bezpiecznych poziomach, zgodnych z obowiązującymi wymogami. Stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności Banku.

Zarząd zarządza płynnością poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku. W tym celu Bank analizował zapotrzebowanie na środki pieniężne oraz źródła jego pokrycia, w odpowiedni sposób kształtował strukturę terminową pozycji Banku, utrzymując jednocześnie odpowiedni poziom aktywów płynnych. Udział kredytów i pożyczek netto w aktywach netto na koniec roku osiągnął poziom 56,27 %. Relacja obliga kredytowego do stanu depozytów wyniosła 65,47% a do depozytów stabilnych 89,76%. Aktywa płynne na koniec roku stanowiły 25,40% aktywów netto. Nadwyżka depozytów ponad kredyty na koniec roku wyniosła 197,2 mln zł. Baza depozytów charakteryzowała się stabilnością. Relacja depozytów stabilnych do depozytów ogółem kształtowała się na poziomie 72,94%.

Bank posiadał znaczące nadwyżki środków płynnych, które lokował na rynku pieniężnym w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne papiery wartościowe. Wskaźniki płynności do 1 m-ca i do 3 m-ca kształtowały się na bezpiecznym poziomie. Niemniej Bank asekuracyjnie posiadał bezwarunkowy limit operacyjny oraz limit dopuszczalnego debetu w Banku Zrzeszającym. W omawianym okresie Bank spełniał obowiązujące nadzorcze normy płynności. W omawianym okresie doskonalono proces zarządzania płynnością. Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych dla ryzyka płynności, analizując 30-procentowe obniżenie poziomu depozytów i

wpływ zmian na wynik finansowy i fundusze własne. Poziom ryzyka płynności nie stanowił zagrożenia dla terminowej spłaty zobowiązań.

C. Ryzyko stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej było utrzymanie zmienności wyniku finansowego oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału, wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonej strategii działania Banku.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w sposób całościowy. Zarządzaniem objęto wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku. W pomiarze ryzyka brana była pod uwagę aktualna i planowana działalność Banku.

W 2016 r. Bank monitorował ryzyko stopy procentowej za pomocą luki (niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych), analizował:

1. ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania,
2. ryzyko bazowe,
3. ryzyko opcji klienta
4. ryzyko krzywej dochodowości.

Analiza obejmowała wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne. Ryzyko stopy procentowej w Banku znajduje się na poziomie umiarkowanym. Analiza ryzyka stopy procentowej wykazała, iż na zmianę wyniku odsetkowego Banku największy wpływ ma ryzyko przeszacowania. Analiza krzywej dochodowości wskazuje, że Zarząd Banku prawidłowo zainwestował środki, stopy na rynku znajdują się na poziomie rentowności osiąganej przez Bank.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeprowadzano testy warunków skrajnych, obejmujące spadek podstawowych stóp procentowych o 200 pb.

D. Ryzyko walutowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym było dążenie do utrzymania pozycji walutowej całkowitej w wysokości, która nie wymaga utrzymania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Zarządzaniu ryzykiem służyła organizacja procesu zarządzania zgodna z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, a w szczególności zapewniono podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym uwzględniający rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność walutowa) od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Powyższy rozdział zachowany jest również na szczeblu Zarządu.

Na dzień 31.12.2016 r. limity ograniczające ryzyko walutowe nie zostały przekroczone, nie wystąpił również wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego. Skala działalności walutowej była niewielka. Aktywa walutowe na koniec ubiegłego roku stanowiły 0,9% sumy bilansowej, pasywa 0,91%. Poziom ryzyka walutowego oceniono jako niski.

Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych, które obejmowały wzrost/spadek kursu walut o 30 %, prognozując wpływ zmian na poziom całkowitej pozycji walutowej Banku, fundusze własne Banku oraz planowany wynik finansowy brutto.

E. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym było ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności było stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa było systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko modeli było dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, monitoring strat w ramach rejestrów ryzyka operacyjnego, walidacja i administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych polityk, strategii, instrukcji, procedur zarządzania ryzykiem, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka utraty reputacji była budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako: stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska**.**

Z ryzykiem operacyjnym związane jest również ryzyko w obszarze zasobów ludzkich, które Bank definiuje jako ryzyko zakłóceń działalności podmiotu wskutek niemożności pozyskania i utrzymania pracowników i menedżerów o odpowiednich kwalifikacjach.

W 2016 r. zdarzenia i incydenty ryzyka operacyjnego generujące rzeczywiste i potencjalne straty ewidencjonowano w systemie informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Bank dokonywał wyceny zdarzeń, ustalając rzeczywiste i potencjalne koszty, które za 2016 r. oszacowano na kwotę 34,3 tys. zł. Bank określił tolerancję/apetyt na ryzyko oraz zdefiniował procesy kluczowe i krytyczne, dla których opracował plany ciągłości działania.

Monitorowaniem zdarzeń ryzyka operacyjnego zajmował się Zespół Oceny Ryzyka. Bank wyznaczał wymóg kapitałowy, stosując metodę podstawowego wskaźnika. Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne na koniec 2016 r. wyniósł 2 861,4 tys. zł.

W ocenie Zarządu system zarządzania ryzykiem operacyjnym był adekwatny do skali i profilu działalności. Bank kładł duży nacisk na zabezpieczenie się przed skutkami ryzyka operacyjnego, pamiętając jednak o kosztach tych zabezpieczeń.

Testy warunków skrajnych ryzyka operacyjnego obejmowały 3-krotny wzrost oszacowanych kosztów zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych z okresu 3 lat wstecz.

F. Ryzyko kapitałowe

Celem strategicznym w zakresie ryzyka kapitałowego było zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności. Bank realizował powyższe poprzez optymalizację wyniku finansowego oraz przeznaczanie go na zwiększenie funduszy własnych Banku. W okresie sprawozdawczym Bank przeznaczył 96,6% zysku netto na fundusze własne niepodzielne.

Fundusze własne na 31.12.2016 r. wynosiły 59 724 tys. zł. W strukturze funduszy dominowały fundusze podstawowe (78,0 % funduszy własnych), w tym fundusz zasobowy, który stanowił ponad 74 % wszystkich funduszy. Na koniec omawianego okresu nastąpił spadek funduszu udziałowego do poziomu 2,9 % oraz spadek funduszy uzupełniających do poziomu 22,0 % ogółu funduszy brutto.

Strukturę funduszy własnych brutto przedstawiono w **Tabeli nr 16.**

Tabela 16. Struktura funduszy własnych Banku wg stanu na dzień 31.12.2016 r.

L.p.	Struktura funduszy	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.		Dynamika
		Wartość (w tys. zł)	Struktura	Wartość (w tys. zł)	Struktura	2016/2015 %
1	Fundusz zasobowy	39 404	69,4%	44 368	74,3%	112,6
2	Fundusz udziałowy	3 234	5,7%	1 746	2,9%	54,0
	Fundusz ogólnego ryzyka			480	0,8%	
3	Fundusze uzupełniające w tym :	14 128	24,9%	13 130	22,0%	92,9
	fundusz z aktual. wyceny	131	0,2%	131	0,2%	100
	fundusz z tytułu zalicz. emisji obligacji własnych	14 000	24,7%	12 999	21,8%	92,9
	fundusz z wyceny certyfikatów BPS 3 NS FIZ	-3				
	RAZEM	56 766	100%	59 724	100%	105,2

Poczynając od 01.01.2014 r. w zakresie rachunku funduszy własnych i adekwatności kapitałowej obowiązują przepisy Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. (CRR) oraz Rozporządzenie uzupełniające nr 241/2014 z 14.01.2014r.
Wobec niedostosowania zapisów Statutu Banku Spółdzielczego w Płońsku do obowiązującej ustawy o funkcjonowaniu banków zrzeszających i banków spółdzielczych w zakresie zamkniętego katalogu przypadków, w których Zarząd byłby upoważniony do odmowy lub ograniczenia wypłaty udziałów , do czasu jego nowelizacji , fundusz udziałowy zaliczany będzie do funduszy własnych w ograniczonym zakresie. Poziom funduszy własnych netto wg. CRR/CRD na dzień 31.12.2016 r. przedstawiono w **Tabeli nr 17.**

Tabela nr 17. Fundusze własne wg. CRR/CRD uwzględniane do wyliczenia współczynników kapitałowych

		Stan (w tys. zł) 31.12.2016 r.	Struktura
1.	**Fundusz udziałowy**	1 442	2,5%
2.	**Fundusz zasobowy**	44 368	77,0%
3.	**Fundusz ogólnego ryzyka**	480	0,8%
4.	**Korekty funduszy Tier I**	-311	
5.	**Fundusze Tier I po korektach**	**45 979**	**79,8%**
6.	**Zobowiązania podporządkowane (obligacje)**	12 999	22,6%
8.	**Korekty funduszy Tier II**	-1 368	
9.	**Fundusze Tier II po korektach**	**11 631**	**20,2%**
10.	**Razem fundusze własne netto**	**57 610**	**100%**

Adekwatność kapitałowa Banku oceniana była w oparciu o sformalizowane procedury wewnętrzne, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku. Badaniu podlegały wszystkie ryzyka zidentyfikowane w Banku, w wyniku czego tworzono wymóg kapitałowy. Dodatkowy kapitał tworzony był w większości na podstawie wyników testów warunków skrajnych.

Stres testy dla ryzyka kapitałowego obejmowały 3 warianty zmian i ich wpływu na wielkość współczynnika kapitałowego tj. obniżenie o 2 % funduszy własnych, pełne wykorzystanie limitów alokacji kapitału, zakładanych w Planie ekonomiczno – finansowym oraz wzrost ekspozycji zagrożonych niewykonaniem zobowiązania o 2% ekspozycji detalicznych plus 20% wzrost kosztów ryzyka operacyjnego.

Wymóg kapitałowy na ryzyka I Filara obliczany był miesięcznie, na ryzyka II Filara kwartalnie.

W 2016 r. odpowiedni poziom oraz właściwa struktura funduszy własnych w pełni zabezpieczały ryzyko związane z prowadzoną działalnością. Sytuacja w obszarze adekwatności kapitałowej była stabilna. Całkowity współczynnik kapitałowy w całym okresie kształtował się na dobrym poziomie, zapewniając bezpieczeństwo środków zgromadzonych na rachunkach bankowych. Wymogi kapitałowe prezentuje **Tabela nr 18.**

Tabela 18. Wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka wg stanów na 31.12.2016 r.

RYZYKO	WYMÓG KAPITAŁOWY
FILAR I	
Ryzyko Kredytowe	28 044
Ryzyko Rynkowe	-
Ryzyko Operacyjne	2 861
Ryzyko Koncentracji	-
SUMA	**30 905**
FILAR II	
Ryzyko kredytowe	1 235
Ryzyko koncentracji	249
Ryzyko stopy procentowej	647
Ryzyko płynności	
SUMA	**2 131**
Oszacowany wymóg kapitałowy	**33 036**
Łączny współczynnik kapitałowy	**14,91%**
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	**13,95%**
Współczynnik kapitału Tier I	**11,90%**

Łączny współczynnik kapitałowy został obliczony zgodnie z wytycznymi zawartymi w standardach CRR. Relacja całkowitego wymogu kapitałowego do funduszy własnych netto wynosiła 57,3%. Nadwyżka funduszy ponad wymagany kapitał wewnętrzny wynosząca 24,6 mln zł. pozwala na rozszerzenie działalności i umożliwia stabilny rozwój Banku.

G. Ryzyko wyniku finansowego

Ryzyko wyniku finansowego rozumiane jest jako ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału w tym ryzyko odnoszące się do niewłaściwej dywersyfikacji źródeł osiąganego wyniku finansowego lub niezdolności Banku do utrzymania wystarczającego i stabilnego poziomu rentowności wynikającego z zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą planów finansowych. Ryzyko to obejmuje ryzyko strategiczne, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko otoczenia ekonomicznego, ryzyko regulacyjne, ryzyko konkurencji, gdzie:

1. ryzyko strategiczne (działalności, biznesowe) - ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany
2. ryzyko otoczenia ekonomicznego – ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na Bank (cykliczności),
3. ryzyko prawne - prawdopodobieństwo poniesienia strat materialnych i niematerialnych, powstające m.in.: na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji prawnych, niestabilności uregulowań prawnych, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych,

jakości dokumentacji formalno - prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub organów administracji publicznej rozstrzygających sprawy sporne prowadzone z innymi podmiotami,

4. ryzyko konkurencji – ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurowania) mających niekorzystny wpływ na Bank.

W 2016 r ryzyko wyniku finansowego było uznane za ryzyko istotne. Bank zarządzał ryzykiem wyniku finansowego opracowując Plan ekonomiczno – finansowy, który uwzględniał wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyka i adekwatność kapitałową w okresie planowanym. Zasady zarządzania ryzykiem poprzez analizę realizacji założeń Planu i Strategii działania określała „Instrukcja sporządzania i monitorowania Strategii działania oraz planu ekonomiczno – finansowego Banku Spółdzielczego w Płońsku", jak również „Instrukcja zarządzania ryzykiem wyniku finansowego w Banku Spółdzielczym w Płońsku".

W ramach testów warunków skrajnych dla ryzyka wyniku finansowego Bank analizował:

1) Wpływ zmian annuizowanej wartości kosztów działania o wartość odchylenia standardowego w okresie 12 m-cy na wartość wyniku finansowego,
2) Wpływ utworzenia rezerw dla dwukrotnego wzrostu kredytów zagrożonych na ekspozycje kredytowe jako (zgodnie z testem warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego),
3) Wpływ wzrostu konkurencji na rynku lokalnym, co spowoduje spadek skali działania, w wyniku czego następuje:
   a) odpływ bazy depozytowej o 5% oraz spadek kosztów odsetkowych o 5 %;
   b) spadek przychodów z odsetek o 10 %,
   c) spadek przychodów z tytułu prowizji o 5 %,
   d) wzrost kosztów działania o aktualny poziom inflacji.

H. Ryzyko warunków skrajnych

Ryzyko wynikające z nieoczekiwanych zdarzeń związanych m.in. ze skrajnymi zakłóceniami parametrów cenowych, poziomu płynności rynków, zmienności parametrów cenowych, przed którymi Bank winien się zabezpieczyć poprzez analizę warunków zewnętrznych i możliwych scenariuszy, poprzez stosowane techniki i testy skrajnych warunków. Bank Zarządza tym ryzykiem w odniesieniu do poszczególnych jego rodzajów.

I. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

J. Ryzyko zarządzania

Ryzyko związane z niewłaściwym zarządzaniem, złą identyfikacją i ograniczaniem ryzyka prowadzonej działalności, brakiem lub niewystarczającym działaniem kontroli wewnętrznej, nieodpowiednim stosowaniem procedur wewnętrznych lub ich nieprzestrzeganiem.

2. System kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej było wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniających się do zapewnienia skuteczności i efektywności działania oraz zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

System kontroli wewnętrznej obejmuje:

1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
2) komórkę ds. zgodności mającą za zadanie identyfikacje ocenę kontrole i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę w sposób niezależny i obiektywny adekwatności i skuteczności zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Na funkcję kontroli składały się:

1) mechanizmy kontrolne;
2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Kontrola wewnętrzna obejmowała:

1. kontrolę wewnętrzną sprawowaną przez kierowników jednostek organizacyjnych w stosunku do podległych pracowników,
2. kontrolę wewnętrzną sprawowaną z ramienia Centrali przez Departament Ryzyka i Bezpieczeństwa wobec jednostek i komórek organizacyjnych Banku oraz Departament Audytu Banku Zrzeszającego na podstawie odrębnej umowy.
3. niezależny audyt wewnętrzny wykonywany przez Spółdzielnie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

Kontrola wewnętrzna sprawowana przez Dyrektora Departamentu Ryzyka i Bezpieczeństwa oraz Kontrola instytucjonalna wykonywana przez Bank Zrzeszający odbywały się na podstawie zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą planów kontroli.

W 2016 r. Bank nie podlegał audytowi ze strony Systemu Ochrony.

Wyniki przeprowadzonych kontroli zostały opisane w raportach / protokołach z kontroli oraz zostały odpowiednio udokumentowane. Na podstawie raportów z kontroli Prezes Zarządu wydała zalecenia pokontrolne, które są sukcesywnie realizowane zgodnie z terminem określonym w zaleceniach.

Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej nadzorowała Rada Nadzorcza poprzez:

1. zatwierdzanie „Regulaminu organizacyjnego Banku Spółdzielczego w Płońsku" oraz „Regulaminu Kontroli Wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Płońsku",
2. zatwierdzanie planów (wieloletnich i rocznych) kontroli,
3. zatwierdzanie sprawozdań z wykonania planów kontroli
4. zapoznawanie się z raportami z kontroli przeprowadzanych przez Bank Zrzeszający i Dyrektora Departamentu Ryzyka i Bezpieczeństwa.

Rada Nadzorcza dokonała oceny adekwatności, efektywności i skuteczności całości systemu kontroli wewnętrznej jak i poszczególnych jego elementów.

XI PRZEWIDYWANE WARUNKI REALIZACJI WYNIKU FINANSOWEGO W 2017 ROKU

W 2017 roku działalności gospodarczej towarzyszyć będzie szereg obaw , najpierw przed stagnacją a następnie przed kryzysem na rynkach wschodzących. W to wszystko wpisze się też strach przed konsekwencjami Brexitu i obawy związane z wyborami we Francji i w Niemczech (a może też we Włoszech)." Wg. niektórych ekonomistów złoty pozostanie słaby, co będzie następstwem zarówno utrzymującego się gorszego postrzegania rynków wschodzących i obaw związanych z perspektywą podwyżek stóp procentowych w USA, jak również obaw związanych z sytuacją gospodarczą i polityczną w Polsce. Nie mniej oczekuje się, że rosnąca konsumpcja i popyt gospodarstw domowych , wspomagany zmianami fiskalnymi i rekordowo niskim bezrobociem, powinny przyczynić się do wzrostu gospodarczego. Jednocześnie występuje szereg zagrożeń, związanych ze spowolnieniem inwestycji finansowanych ze środków unijnych i ze słabnącą koniunkturą w krajach rozwijających się. Wszystkie przytoczone okoliczności będą miały wpływ na zachowania podmiotów gospodarczych , co z kolei przełoży się na sytuacje banków .

Sytuację w sektorze bankowym w Polsce w następnych latach determinować będą czynniki , generujące wzrost kosztów lub spadek przychodów takie jak:

1. wprowadzony podatek bankowy jako procent od aktywów,
2. obowiązujący od 2017 r. wzrost składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny wynikający z regulacji unijnych i sytuacji w krajowym sektorze finansowym,
3. szeroki zakres zmian w dużej ilości przepisów prawnych dotyczących sektora finansowego generujący koszty ich wdrożenia ,

4. wprowadzone limity dotyczące pobieranych od konsumentów odsetek, opłat i prowizji,
5. wzrost kosztownych obowiązków informacyjnych banków wobec klientów i organów zewnętrznych,
6. finansowanie kosztów funkcjonowania rzecznika finansowego,
7. finansowanie funduszu wsparcia kredytobiorców mieszkaniowych,
8. koszty wsparcia kredytobiorców walutowych,
9. konieczność działania w środowisku rekordowo niskich stóp procentowych,
10. wzrost wymagań dotyczących kapitału , wynikający z regulacji unijnych,
11. wzrost kosztów ochrony przed przestępczością elektroniczną ,
12. nakłady na bezpieczeństwo informatyczne.

Przewiduje się , że ze względu na presję konsolidacyjną oraz strategiczne decyzje zagranicznych spółek-matek , może nastąpić dalsza zmiana struktury sektora bankowego , co bezpośrednio przełoży się na spadek możliwości konkurencyjnej banków spółdzielczych.

Część przedstawionych powyżej niekorzystnych zjawisk nie dotyczy bezpośrednio sektora bankowości spółdzielczej. Ze względu na skalę i rodzaj prowadzonej działalności w 2016 r. nie płacono podatku bankowego. Nie występuje również problem z oprocentowaniem kredytów we frankach. Powyższe nie oznacza, że sytuacja sektora jest korzystniejsza. Ekonomiści przewidują, że w 2017 r. sektor bankowy w dalszym ciągu działał będzie w środowisku niskich stóp procentowych , co przy rosnących kosztach technologii bankowej oraz pogorszającym się portfelu kredytowym w sektorze bankowości spółdzielczej może wymusić procesy łączeniowe. Możliwości generowania zysku pogorszy zmiana ustawy o rachunkowości i Rozporządzenia Ministra Finansów i Rozwoju, nakładająca na banki spółdzielcze działające na PSR obowiązek tworzenia rezerw także na odsetki od kredytów zagrożonych. Rok 2017 jest pierwszym rokiem płacenia składki na BFG wg nowych , wyższych stawek. Ponadto pogorszenie sytuacji kilkunastu banków spółdzielczych – uczestników IPS, wymagać będzie podjęcia działań pomocowych w Systemach Ochrony, co przełoży się na konieczność uzupełnienia funduszy pomocowych.

Sektor spółdzielczy stoi przed koniecznością uchwalenia w 2017 r. zmiany strategii działania Zrzeszeń oraz w celu wypełnienia obowiązków wynikających z Dyrektywy PSD II, wdrożenia kosztownych technologii .

Pomimo wielu zagrożeń w otoczeniu zewnętrznym , nieuchronnych zmian organizacyjnych i technologicznych , Zarząd Banku jest przekonany , że działanie w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zapewni Bankowi bezpieczeństwo i możliwość dalszego rozwoju.

<u>Zarząd Banku Spółdzielczego w Płońsku:</u>

1. **Teresa Kudlicka** – *Prezes Zarządu* ……

2. **Dariusz Konofalski** – *Wiceprezes Zarządu ds. handlowych* ……

3. **Barbara Szczypińska** – *Wiceprezes Zarządu ds. ekonomiczno – finansowych* ……...

4. **Wioleta Ciulińska** – *Członek Zarządu* ……...

5. **Robert Malinowski** - *Członek Zarządu* ……

Płońsk, dnia 20 luty 2017r.